

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Gymnázium Jana Palacha, Mělník, Pod Vrchem 3421

Adresa: Pod Vrchem 3421, 276 01 Mělník

Identifikátor školy: 600 007 316

Termín konání inspekce: 3. – 6. květen 2004

Čj.:	b6-1053/04-5102
Signatura:	oc3ex521

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

1. personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve školním roce 2003/2004 v gymnáziu ve studijním oboru 79-41-K/401 Gymnázium – všeobecné s délkou studia čtyři roky v předmětech český jazyk a literatura, matematika, cvičení z matematiky, anglický jazyk, německý jazyk, volitelný anglický jazyk, volitelný německý jazyk, konverzace z anglického jazyka, konverzace z německého jazyka, základy společenských věd a společenskovední seminář vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
2. materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve školním roce 2003/2004 v gymnáziu ve studijním oboru 79-41-K/401 Gymnázium – všeobecné s délkou studia čtyři roky v předmětech český jazyk a literatura, matematika, cvičení z matematiky, anglický jazyk, německý jazyk, volitelný anglický jazyk, volitelný německý jazyk, konverzace z anglického jazyka, konverzace z německého jazyka, základy společenských věd a společenskovední seminář vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
3. průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve školním roce 2003/2004 v gymnáziu ve studijním oboru 79-41-K/401 Gymnázium – všeobecné s délkou studia čtyři roky v předmětech český jazyk a literatura, matematika, cvičení z matematiky, anglický jazyk, německý jazyk, volitelný anglický jazyk, volitelný německý jazyk, konverzace z anglického jazyka, konverzace z německého jazyka, základy společenských věd a společenskovední seminář vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Gymnázium Jana Palacha, Mělník, Pod Vrchem 3421, je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je od 1. dubna 2001 Středočeský kraj, Zborovská 11, 150 01 Praha 5 (*Zřizovací listina* č. j. OŠMS/1060/2001, ze dne 18. června 2001).

V souladu s *Rozhodnutím MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. září 2003* (č. j. 28 201/03-21, ze dne 4. září 2003 – dále jen *Rozhodnutí*) je v gymnáziu vyučován čtyřletý studijní obor (79-41-K/401 Gymnázium - všeobecné) v osmi třídách s celkovým počtem 204 žáků a osmiletý studijní obor (79-41-K/801 Gymnázium – všeobecné) v jedenácti třídách s celkovým počtem 298 žáků. Kapacita školy (520 žáků) je využita na 96,5 %.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

S výjimkou tří hodin německého jazyka, které vyučuje studující závěrečného ročníku vysoké školy, je veškerá výuka sledovaných předmětů zabezpečena pedagogy s předepsaným vzděláním. Ředitel školy splňuje vyhláškou stanovená kvalifikační kritéria. Z pohledu odborné a pedagogické způsobilosti je výuka hodnocených předmětů zabezpečena na vynikající úrovni. Skladba úvazků respektuje předmětovou specializaci (tzv. aprobaci) sledovaných pedagogů. Vyučující pověřená výchovným poradenstvím splňuje vyhláškou předepsané kvalifikační podmínky pro výkon této funkce.

Organizační řád není vedením školy písemně zpracován. Organizace školy je založena na jasně vymezených kompetencích a náplních práce jednotlivých pracovníků. Přenos informací vůči zaměstnancům je zajištěn písemnou i ústní formou (nástěnkami na chodbách a ve sborovně, oběžníky, pedagogickými a pracovními poradami, osobním jednáním). V odpovídajících termínech školního roku jsou pravidelně svolávány pedagogické rady. Ve škole pracuje celkem jedenáct předmětových komisí, které se zaměřují na rozvržení základního učiva, dodržování učebních osnov a organizaci soutěží. Mezi velmi pozitivní zjištění patří jejich podíl na tvorbě nového systému sebeevaluce školy (tvorbě srovnávacích písemných prací s následnou analýzou výsledků). V menší míře se komise zabývají materiálním zabezpečením výuky, formami a metodami práce.

Uvádění začínajících učitelů je zejména v kompetenci předsedů jednotlivých předmětových komisí. O této činnosti nejsou vedeny žádné záznamy. Stanovenou povinnost provádět náslechy nejen u začínajících kolegů předsedové předmětových komisí nerealizují. Rezervy ve vedení pedagogů s krátkou praxí se odrazily zejména v malé rozmanitosti zařazování efektivních metod a forem práce. Vedení nepedagogických pracovníků je v kompetenci ředitele školy, se kterými je operativně řešeno zajištění provozu školy.

Ředitel školy předložil patnáct záznamů o provedených hospitacích. Při sledovaném rozboru společně navštívené hodiny se projevil jako vnímavý pozorovatel. Dokázal taktickým způsobem pojmenovat základní pozitiva a negativa výuky a sdělit učitelům svá doporučení. Předchozí hospitační činností ředitelem diagnostikované nedostatky v některých vyučovacích hodinách se v mnohém shodují s aktuálními zjištěními ČŠI, což signalizuje, že nedostatky jsou vedením vnímány, avšak přijatá doporučení a opatření zatím nevedla ke zlepšení stavu. Nedostatkem je menší četnost hospitací vzhledem k počtu vyučujících ve škole. Zástupce ředitele plánuje cca 10 – 20 hospitací za školní rok. Nízká vypovídací úroveň některých jeho hospitačních záznamů (z části hospitačních vstupů do hodin nepořizuje písemné zápisy) svědčí o podcenění významu kontroly a vedení pracovníků.

Hodnocení zaměstnanců provádí ředitel školy ve spolupráci se svým zástupcem a předsedy předmětových komisí. Výsledky se promítají zejména ve výši osobních příplatků nebo mimořádných odměn. Nedostatkem je absence trvalejších kritérií pro toto hodnocení. Slabším místem bylo málo využívané vlastní sebehodnocení, a to jak vedoucích, tak i ostatních pracovníků.

Personální podmínky výchovné a vzdělávací činnosti měly dobrou úroveň.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM
--

Školní budova je v provozu od roku 1996, pro vyučování dle pedagogických dokumentů je kompletně vybavena a splňuje podmínky kladené na efektivní výchovně vzdělávací proces. Škola má dostatek prostorových kapacit pro vyučování v kmenových i odborných učebnách, disponuje potřebným množstvím kabinetů, šaten a dalších prostor pro žáky, učitele a provozní zaměstnance. Potřebám výuky odpovídá vybavení didaktickou a výpočetní technikou, k dispozici jsou školní knihovna se studovnou a multimediální učebna. Učebny jsou prostorné a světlé, školní chodby jsou esteticky upravené. Součástí školy je školní jídelna.

Vyučování předmětu český jazyk a literatura probíhalo v kmenových učebnách, jejichž didaktická podnětnost není orientována na uvedený předmět. Učební pomůcky, jazykové příručky, obrazové publikace, umělecká i odborná literatura a audiovizuální technika včetně nahrávek jsou dostupné a jejich využití je v kompetenci vyučujících.

Pro vyučování cizím jazykům slouží čtyři pro výuku velmi podnětné jazykové učebny vybavené potřebnou didaktickou technikou, nástěnnými gramatickými přehledy, mapami, slovníky a dalšími pomůckami. Učitelé mají možnost kopírovat potřebné texty. Při obsazení odborných učeben probíhala výuka v kmenových třídách, kde uvedené pomůcky nejsou většinou k dispozici.

Pro výuku předmětů základy společenských věd a společenskovědní seminář slouží kmenové učebny. Využívat dostupnou audiovizuální techniku ve specializovaných třídách mohou vyučující na základě operativní výměny. Žákům byly doporučeny učebnice, které ve většině hodin neměli k dispozici. Materiální zázemí školy pro výuku obou předmětů tvoří především odborně zaměřené publikace, učební texty a videokazety. Učitelé mají neomezený přístup k Internetu, který používají jako další informační zdroj (schémata, odborné texty).

Materiální zabezpečení výuky matematiky tvoří nejzákladnější modely těles, tabulové rýsovací potřeby, nepoužívané osobní kalkulačky, několik informačních plakátů shrnujících matematické vzorce k určitému tématu. Výuka probíhala v kmenových učebnách, kterým chyběly prvky podnětnosti pro sledovanou výuku. Pozitivním zjištěním bylo používání ucelené řady učebnic matematiky pro gymnázia doplňované dalšími učebními texty pro první ročník vysokých škol, nebo sbírek maturitních příkladů a sbírek úloh pro přijímací řízení na vysoké školy.

Ve většině sledovaných hodin byly pomůcky a didaktická technika využívány nedostatečně. Kontrolní a hospitační činnost vedoucích pracovníků směřující k odstranění této skutečnosti není účinná.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti mají velmi dobrou úroveň, efektivita jejich využívání je nedostatečná.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vyučovaný obor

Vyučovaný studijní obor 79-41-K/401 Gymnázium – všeobecné (studium denní s délkou studia čtyři roky) je realizován v souladu s údaji v Rozhodnutí o zařazení do sítě škol.

Škola používá platné učební dokumenty pro čtyřleté gymnázium č. j. 20 595/99-22, které uplatňuje v jejich plném rozsahu a odpovídajícím způsobem je realizuje v rozvrzích jednotlivých tříd. Ve sledovaných předmětech (český jazyk a literatura, matematika, cvičení z matematiky, anglický jazyk, německý jazyk, volitelný anglický jazyk, volitelný německý jazyk, konverzace z anglického jazyka, konverzace z německého jazyka, základy společenských věd a společenskovědní seminář) bylo vyučováno podle platných učebních osnov a v třídních knihách byl průběh vzdělávání průkazně zaznamenán.

Výuka probíhá v souladu s učebními dokumenty sledovaného studijního oboru.

Kontrola naplňování učebních osnov je velmi dobře prováděna ředitelem a zástupcem ředitele v rámci hodnocení hospitovaných hodin. Celkové naplňování učebních osnov jednotlivých předmětů je v kompetenci předmětových komisí, které projednávají jejich náplň v jednotlivých ročnících a případné úpravy předkládají řediteli školy ke schválení. Za naplňování učebních osnov v rámci celého průběhu cyklu studia jsou odpovědni vyučující.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Informační systém vůči zletilým žákům a rodičům nezletilých žáků je funkční a vychází z pravidelně organizovaných schůzek se zákonnými zástupci žáků (nepřítomní rodiče jsou písemně kontaktováni). Pro zápis průběžně prováděné klasifikace slouží studentské průkazy. Důležité informace jsou zveřejňovány na nástěnkách, škola prezentuje řadu informací na svých webových stránkách (<http://www.gjp-me.cz/>).

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Výchovná poradkyně (v době inspekční činnosti nepřítomná) pracuje dle písemně zpracovaného plánu. Při naplňování stanovených cílů spolupracuje dle předložených záznamů s vedením školy, s psychologem PPP Mělník, se třídními učiteli a s koordinátorem prevence patologických jevů. Žákům je nabízena konzultační pomoc po dohodě i mimo konzultační hodiny. Z jednání jsou pořizovány zápisy. Pozitivní vliv má dosažená kvalifikace výchovné poradkyně i její dlouholetá praxe. Při řešení konkrétních situací spolupracuje s vyučující, která zastává funkci školního metodika prevence sociálně-patologických jevů. Kvalitní školní projekt s názvem *Bud'me sami sebou* vychází z analýzy stavu ve škole, stanovuje cíle, metody a formy činností k jejich dosažení i očekávané výsledky. Písemné vyhodnocení úspěšnosti projektu je součástí školní dokumentace. Činnost výchovné poradkyně i metodičky prevence sociálně-patologických jevů je přínosem pro žáky školy i jejich rodiče.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Škola zavedla od roku 2002/2003 vlastní systém vnitřní evaluace. Jeho základem jsou testy, jejichž tvorbou ředitel pověřil jednotlivé předmětové komise. Ty jsou také zodpovědné za jejich zadání, realizaci a vyhodnocení. Vzhledem k tomu, že uvedené testování proběhlo zatím pouze jednou, není možné zhodnotit využití získaných výsledků v dalším zdokonalování školy.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu český jazyk a literatura

V průběhu inspekce bylo realizováno 12 hospitací u všech šesti vyučujících předmětu. Požadavek učebních osnov na rozdělení učiva do ročníků realizovali vyučující zpracováním individuálních tematických plánů. Jejich plánovací funkce je rozdílná, část z nich je stejně rámcová jako učební osnovy, neobsahuje výběr autorů ani časové určení pro jednotlivá témata. Z kontroly třídních knih v probíhajícím školním roce vyplývá, že učební osnovy předmětu jsou plněny. Průkaznost průběhu výuky však snižují některé nekonkrétní resp. příliš obecné zápisy v třídních knihách („film, procvičování pravopisu, stylistika“ atp.) Při stanovení cílů výuky ve vztahu k aktuálnímu stavu ve třídě byly mezi jednotlivými vyučujícími zřetelné rozdíly. Část z nich průběžně konkretizovala výchovně-vzdělávací cíle a systematicky je naplňovala. Příprava některých vyučujících byla zaměřena na obsahovou složku učiva se snahou sdělit žákům co největší rozsah informací, vzdělávací cíl pak nebyl zřetelný. Příkladná metodická a materiální příprava vedoucí k vysoké efektivnosti výuky byla zaznamenána ve třídě 1.A. Probírané učivo navazovalo na předcházející témata. Systém plánování výuky je funkční, s dílčími nedostatky u jednotlivých vyučujících. Příprava na vyučování směřuje k naplnění obsahu a převážně i pojetí učebních osnov. Funkce předmětové komise je velmi dobrá v organizační a zájmové činnosti, nedostatečná v metodické a kontrolní činnosti.

Odborná i pedagogická způsobilost všech vyučujících je v souladu s podmínkami stanovenými právním předpisem, což se projevilo v odborné správnosti výuky. Skladba úvazků vychází z personálního složení vyučujících a zohledňuje způsobilost vyučujících i kvalitu jejich pedagogické práce.

Vyučování probíhalo v učebnách bez didaktické podnětnosti směřující k předmětu. Audiovizuální technika je buď stabilně umístěná v učebnách, nebo je mobilní a dostupná

v kabinetech, k dispozici je také multimediální učebna. Z navštívených hodin byly k výchově k empatii efektivně využity hudební ukázka ve třídě 1.A a obrazový materiál ve třídě 3.B. Metodickým nedostatkem bylo nevyužití didaktické techniky v hodině s tematikou „česká kinematografie“. Ve dvou dalších hodinách bylo nezařazení didaktické techniky oslabením motivace žáků a efektivity výuky. Jazykové příručky a slovníky škola vlastní, ale ve dvou zhlédnutých hodinách mluvnického vyučování, zejména při opravě pravopisného cvičení, byla absence příruček hodnocena jako metodická chyba. V průběhu hodin žáci pracovali více s čítankami a cvičebnicemi než s prameny literárního či jazykového vzdělávání. Materiální podmínky pro výuku předmětu jsou velmi dobré, podpora vyučování ve sledovaných hodinách byla hodnocena od vynikající až po vyhovující.

U většiny vyučujících bylo pojetí sledované výuky blízké pojetí uvedenému v učebních osnovách. Vedle frontálního vyučování byly zařazovány individuální práce, komunikační cvičení a interpretace textů. Tyto formy práce měly různou míru efektivitu ovlivněnou metodickou přípravou nebo pedagogickou erudicí. Lišila se zejména kvantita aktivních činností žáků a efektivita spojení vzdělávání s výchovou či aktualizací učiva. V některých hodinách dominovali vyučující ve všech jejich částech, jindy vyučující organizovali výuku tak, aby měli dostatek prostoru pro aktivní činnost i žáci. Přiměřený podíl žáků na aktivní práci byl zaznamenán ve třídách 1.A, 2.A a 3.B. Účinná výchova k empatii se zdařila v 1.A. V části vyučovacích hodin diktovali vyučující žákům do sešitů údaje běžně dostupné v jazykových příručkách či učebnicích. Psychohygienu vyučovacího procesu byla velmi dobrá, tempo výuky přiměřené. Vyučovací čas byl s výjimkou jedné hodiny využit efektivně. Metody a formy vzdělávací práce byly v jedné hodině hodnoceny jako vynikající, ve čtyřech zhlédnutých hodinách byly zvoleny a realizovány velmi dobře, v pěti vyučovacích hodinách byl průběh vzdělávání dobrý, v jedné vyhovující a v jedné nevyhovující.

Účelově zařazená vstupní motivace byla výjimečná, zaměření na úspěšnost učení se žáků bylo častější. Žáci byli motivováni také příznivou atmosférou ve třídě a regionálními prvky (třída 2.A). Výrazným motivačním prvkem jsou funkční školní knihovna a časté školou organizované návštěvy divadelních a filmových představení.

Mezi vyučujícími a žáky výrazně převažovala pozitivní interakce. Pravidla vzájemného chování žáci dodržovali, prvky pasivní rezistence byly výjimečné.

Ve sledovaných hodinách byli žáci klasifikováni zřídka, po dobu zkoušení byla nezkušeným žákům zadána samostatná práce související s tématem vyučovací hodiny. Zhodnocení podílu žáků na úspěšném či méně úspěšném splnění cíle vyučovací hodiny vyučující většinou neprováděli. Po samostatných vystoupeních žáků byla vyučujícími hodnocena zejména jejich úroveň obsahová, forma projevu jen jednou. Výsledky individuální práce žáků byly transparentně prověřeny a hodnoceny v jedné hodině. Klasifikace nebyla vždy oznámena a stručně zdůvodněna. Pokud se tak stalo, pak stupeň hodnocení odpovídal předvedenému výkonu žáka.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy jsou v předmětu český jazyk a literatura celkově hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech matematika a cvičení z matematiky

Vedení školy ve spolupráci s předmětovou komisí velmi dobře plánuje rozvržení náplně výuky. Využívá možnosti dělení třídy v jedné hodině základní týdenní dotace a nabízí žákům dva typy matematických cvičení (procvičující matematická cvičení a rozšiřující typ matematických cvičení). Žáci si mohou dle svého budoucího zaměření ve třetím a čtvrtém ročníku vybrat v rámci volitelných předmětů jeden z uvedených typů. Ve čtvrtém ročníku je zaveden matematický seminář. Výuka matematiky byla hospitována celkem v jedenácti

hodinách (sedm hodin matematiky a čtyři hodiny matematických cvičení). Probírané učivo mělo vždy navazující charakter, stanovené cíle byly naplněny. Příprava vyučujících byla velmi dobrá z pohledu věcných cílů, podceňovaná byla oblast forem a metod práce.

Matematiku vyučuje ve čtyřletém gymnáziu celkem osm vyučujících, kteří splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, což se pozitivně promítlo do odborné úrovně sledovaných hodin.

Všechny sledované hodiny probíhaly v kmenových učebnách s velmi dobrou estetickou úrovní, ale s minimálním počtem prvků podnětnosti. Ve třídách nebyly k dispozici pomůcky ani názorný materiál. Kabinet matematiky obsahuje základní vybavení (tělesa, rýsovací potřeby pro vyučující, sadu osobních kalkulačů, folie pro zpětný projektor a nástěnné plakáty se shrnujícími informacemi k některým tematickým celkům z osnov, např. vzorce pro výpočet objemů a obsahů). Didaktická a výpočetní technika nebyla ve sledované výuce využita. Nejčastěji používali žáci své osobní kalkulačky, doporučené učebnice matematiky a sbírky úloh.

Výuka byla účelně řízená s maximálním využitím vyučovacího času pro vysvětlení nebo procvičování probíraného učiva. Slabším místem bylo zastoupení aktivní činnosti žáků, neboť ve všech sledovaných hodinách dominovali při hledání a objevování řešení nastíněných úkolů vyučující. Ve většině hodin převládala frontální výuka s výkladem učitelů a jimi kladenými otázkami celé třídy. Při této podobě výuky byly mezi vyučujícími zjištěny velké rozdíly v uváděných souvislostech s probíraným učivem, což svědčí o malé vzájemné informovanosti při jednání předmetové komise například při zpracovávání časově-tematických plánů. V rámci členění hodin chybělo závěrečné shrnutí učiva s důrazem na zopakování základních vědomostí.

Pro žáky je možnost volby rozsahu studia matematiky v průběhu školní docházky příkladně motivující (volba druhu matematických cvičení i matematického semináře). Znalost schopností žáků a jejich hodnocení vyučujícími přispívalo k vytváření klidné pracovní atmosféry. Žáci akceptovali stanovená pravidla vedení jednotlivých hodin, méně však využívali nabízeného prostoru pro diskuzi či alternativní řešení. Jejich matematické vyjadřování mělo nižší úroveň. Komunikativní schopnosti vyučujících byly příkladné.

Průběžné ústní hodnocení mělo pozitivní charakter. U celkové klasifikace převládalo hodnocení písemných prací žáků, které bylo objektivní a zahrnovalo nejenom zjišťování správnosti celkových výsledků, ale i správných postupů.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech matematika a cvičení z matematiky byly celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech základy společenských věd, společenskovědní seminář

Výukou hodnocených předmětů jsou pověřeni tři plně kvalifikovaní pedagogové s předmětovou specializací pro občanskou nauku (základy společenských věd). Sledovaná výuka byla vedena věcně správně.

Předepsanou hodinovou dotaci předmětu základy společenských věd (dále též ZSV) škola navýšila ve čtvrtém ročníku o jednu hodinu. Žáci třetího a čtvrtého ročníku mají možnost navštěvovat volitelný společenskovědní seminář (dále též SVS) s časovou dotací dvě hodiny týdně v každém ročníku. Vedení školy tak vytvořilo ve vztahu k hodnoceným předmětům příznivé podmínky pro přípravu žáků k maturitě i dalšímu studiu. Většinou přiměřeně stanovené cíle výuky navštívených hodin vycházely z písemného rozvržení obsahu učební osnovy do jednotlivých ročníků, které mělo podobu tzv. tematických plánů. Studium obsahu těchto dokumentů byly zjištěny drobné nedostatky (např. chybějící odkazy – zdůvodnění

redukce některých tematických celků, přílišná rámcovost). Velmi pečlivá příprava vyučujících ZSV se zaměřila na vlastní odborný obsah probírané látky, přípravě materiální podpory výuky a volbě organizace, metod a forem práce nevěnovali dva učitelé v polovině hodin potřebnou pozornost, což negativně ovlivnilo průběh těchto hodin. Výchovně-vzdělávací cíle předmětu ZSV byly naplňovány po stránce poznávací, méně pak po stránce formativní. Pečlivá a všestranná příprava učitelky na výuku SVS se příznivě promítla ve velmi dobré kvalitě sledovaných hodin.

Esteticky upravené, vzdušné i prosvětlené kmenové učebny, ve kterých výuka hodnocených předmětů nejčastěji probíhala, umožňují realizovat výukové cíle. Doporučené učebnice žáci ve sledovaných hodinách většinou neměli. Absence didaktické techniky v kmenových učebnách je řešena výměnou tříd (v odborných učebnách je audiovizuální technika instalována). Těto možnosti využila pouze učitelka společenskovedního semináře, která účelně zařadila videoprojekci vhodně vybraného dokumentu. Téměř v polovině sledovaných hodin nebyla výuka podpořena dostupnými názornými pomůckami (mapy, okopírované texty, schémata, grafy, slovníky, atd.) ani audiovizuální technikou, což citelně snížilo efektivitu výuky.

Motivovat žáky k aktivní spolupráci se oběma učitelům nepodařilo v polovině navštívených hodin především vzhledem k volbě organizace, metod a forem výuky, které je stavěly do rolí pasivních zapisovatelů sdělovaných informací. Aktualizace učiva byla zařazovaná spíše ojediněle, mezipředmětových vztahů využívali učitelé častěji. Zcela scházelo motivující zhodnocení výkonů žáků (např. pochvala). Naopak v hodinách, které oba vyučující založili na tvůrčích činnostech žáků, úroveň zájmu o probíraná témata výrazně rostla. Menší praktické zkušenosti s interaktivním stylem výuky se projeví organizačními nedostatky.

S výjimkou společenskovedního semináře výrazně převažovalo v polovině navštívených hodin konzervativní pojetí výuky s dominantním postavením učitele. Nejčastější činností žáků bylo zapisování informací, které jim byly sdělovány formou obvykle příliš dlouhého verbálního výkladu, který byl provázen frontálně kladenými otázkami. V závěru hodin byly patrné známky únavy žáků, což se projevilo ztrátou pozornosti a občasným vyrušováním (např. třída 3.B). Možnost hledat vlastní řešení, objevovat, pracovat s chybou, spolupracovat v týmu atd. byla žákům v těchto hodinách upřena (např. ve třídách 2.A, 2.B). Účinnost frontální výuky snižovalo nevyužívání názorných pomůcek a audiovizuální techniky. Pozitivně lze hodnotit snahu vyučujících zapojit žáky do výuky formou prezentace připravených referátů. Efektivitu těchto aktivit snižovaly organizační nedostatky (např. způsob prezentace referátů u třídy 4.A - vsedě, příliš rychlé tempo řeči, žákům nejasné informace, chybějící zhodnocení obsahu i formy, chybějící zpětná vazba vůči ostatním žákům, nevytvoření podmínek pro vznik diskuse atd.). V několika hodinách zařazené činnosti pojetí výuky (např. 4.B), založené na rozmanitých aktivitách žáků a vhodně materiálně podpořené, významně přispělo k naplnění cílů hodin.

Ve většině hodin scházející průběžné i závěrečné hodnocení výkonů žáků se negativně projevilo ztrátou motivace ke spolupráci s vyučujícím. Realizované žákovské referáty nebyly v potřebném rozsahu zhodnoceny po stránce obsahové i formální. V závěru hodin obvykle citelně scházel prostor pro shrnutí a systematizaci učiva, čím se vyučujícím nedostalo potřebné zpětnovazební informace o splnění stanovených cílů i efektivitě použitých metod a forem práce. Organizační nedostatky provázely zadání, průběh i vyhodnocení písemných prací ve třech vyučovacích hodinách – nesdělení času na vypracování práce, po písemné práci nezazněly správné odpovědi, což se projevilo dvouminutovým šumem (žáci byli lačni správných odpovědí, čehož vyučující ve třídě 1.A nevyužil), při rozboru opravené písemné práce neměli žáci své práce před sebou a neznali výslednou klasifikaci ani otázky, kde chybovali atd.).

Stereotypní styl verbální výuky se např. ve třídách 3.B, 4.A projevil u některých žáků ztrátou pozornosti a zájmu o dění ve třídě. Frontálně kladené otázky nevytvářely potřebné podmínky pro rozvoj komunikativních dovedností žáků formou diskuse (tolerovány byly jednoslovné odpovědi, chyběl prostor pro argumentaci, k nedostatkům v přednesených referátech se vyučující ve třídě 4.A nevyjadřoval). Příjemná pracovní atmosféra vzájemné otevřenosti panovala v hodinách společenskovedního semináře. Rovněž hodiny ZSV, ve kterých žáci dostali alespoň nějaký prostor pro vlastní aktivity směřující k naplnění cíle hodiny, byly z hlediska vzájemné interakce na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech základy společenských věd a společenskovední seminář byly celkově hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v anglickém a německém jazyku

Anglický a německý jazyk jsou ve škole vyučovány jako povinný a volitelný předmět, dále jako volitelná konverzace nebo přípravný kurz ke státní jazykové zkoušce v obou předmětech, a také seminář z anglického jazyka; jako nepovinný předmět je vyučován anglický jazyk. Výuku obou těchto jazyků zajišťuje ve čtyřletém oboru celkem 11 vyučujících (sedm z nich učí anglický a čtyři německý jazyk). Jejich týdenní úvazky se pohybují od tří po třináct hodin. V průběhu inspekce bylo hospitováno celkem v 19 hodinách (12 anglického a 7 německého jazyka) u 9 vyučujících, neboť dvě angličtinářky byly se žáky v zahraničí. Z uvedeného celkového počtu 11 vyučujících je 10 odborně a pedagogicky způsobilých, jedna vyučující právě dokončuje vysokoškolská studia. V žádné ze zhlédnutých hodin nebyly zaznamenány odborné, věcné nebo výslovnostní chyby.

Příprava na jednotlivé hodiny byla většinou rutinní, přesná a odborně správná. Snahou vyučujících bylo předat žákům maximum informací, z čehož v některých hodinách pramenila naprostá dominance učitelů. Ti pak odevzdali a vykonali mnoho práce za samotné žáky.

Výuka cizích jazyků probíhala rovným dílem ve čtyřech specializovaných jazykových učebnách (dvě pro každý předmět) a v kmenových třídách. Uvedené jazykové učebny jsou vybaveny potřebnou didaktickou technikou, nástěnnými gramatickými přehledy, mapami a slovníky a jsou pro výuku velmi podnětné. S tím ostře kontrastuje praktické využití zmíněných i dalších pomůcek: použití magnetofonu bylo zaznamenáno ve třech hodinách obou předmětů, ve dvou hodinách němčiny vyučující zapojili do výuky video. Nic jiného, kromě dvojnásobného záměrného použití slovníku v němčině, se neobjevilo. Názornost výuky byla jednou z největších slabin vyučování cizím jazykům, neboť kromě namnožených vlastních materiálů učitelé využili ze stávajících didaktických a dalších pomůcek pouze výše uvedené.

V oblasti organizace, forem a metod práce je možné najít některé společné rysy pro výuku obou předmětů. Dominoval frontální styl práce (celkem ve 12 hodinách), skupinovou práci zařadili vyučující ve třech hodinách stejně jako práci ve dvojicích. Negativem byla absence pevné stavby hodiny: 10 hodin obou předmětů bylo zahájeno úvodem, ve kterém se žáci seznámili s cíli a úkoly vyučovací jednotky. Zbývající hodiny začínaly buď opravou domácího úkolu nebo ihned procvičováním. Ale pouze jediná hodina němčiny končila závěrečným shrnutím a zhodnocením žakovské úspěšnosti. Zbylých 18 hodin ukončilo zvonění a nikoli vyučující. Tempo výuky bylo přiměřené, ve dvou hodinách zařadili učitelé jediný úkol na celou lekci, což působilo zdlouhavě a monotónně. Nebyla zaznamenána práce s chybou ani spelování. Naopak pozitivem – ale málo častým – byl v jedné hodině němčiny a jedné angličtiny provedený společný nácvik výslovnosti. Ve čtyřech lekcích zařadili vyučující výklad nové mluvnice, ostatní hodiny byly opakovací a procvičovací.

S absencí pevné stavby a závěrečného zhodnocení úzce souvisí i malá žakovská motivace. Vyučující vycházeli z představy automatického zájmu gymnaziálních žáků o předmět, což se

nepotvrdilo. Tam, kde učitelé kladli důraz na spolupráci, byla situace o poznání lepší než v hodinách dominujících pedagogů. Ve třech hodinách němčiny a jedné angličtiny vyučující velmi vhodně aktualizovali učivo, a tím zvýšili zájem žáků o probíraná témata. Pochvala byla zaregistrována pouze v jediné hodině němčiny, motivaci známkou vyučující nevyužili. V uvedené oblasti je možno vidět nejvíce rezerv a možností nápravy.

Naproti tomu byla oblast interakce a komunikace nejlépe hodnocenou částí výuky cizích jazyků. Vzájemný vztah byl korektní, daná pravidla respektována, vyučující jsou pro žáky v mnoha ohledech autoritami, a to nejen odbornými. Přesto byly některé hodiny akademické a upjaté.

Oblast hodnocení, která úzce souvisí s motivací a byla jednou z nejslabších. Hodiny postrádaly průběžné – třeba i negativní – hodnocení žáků, stejně tak nebyla uzavřena a zhodnocena jednotlivá cvičení a zadané úkoly. Závěrečné zhodnocení se objevilo – jak je uvedeno výše – pouze v jediné němčině. Klasifikace žakovského zkoušení ve dvou hodinách téhož jazyka nebyla zdůvodněná.

Největším kladem výuky obou předmětů byla profesionalita a odbornost vyučujících a jejich vztah k žákům. Největším záporem byla nedostatečná motivace pro předmět a s ní související absence hodnocení žakovské úspěšnosti.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v cizích jazycích byly dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Kromě běžných vlastních testů, písemných prací a zkoušení škola využívá již řadu let komerční testy, které zadává opakovaně. Výsledky jsou pravidelně probírány na pedagogických radách a v předmětových komisích, analýza a přijetí opatření však nejsou dokumentovány. Dále se škola zúčastnila celostátního srovnávání *Maturita nanečisto* a od loňského roku zahájila vlastní autoevaluaci za pomoci testů, které připravují jednotlivé předmětové komise. S výsledky byli seznamováni jak žáci tak rodiče, uveřejněny byly na webových stránkách školy. V rámci předmětových komisí byla na základě výsledků testů přijata opatření vzhledem k obsahu a cílům učiva v jednotlivých ročnících, opatření vzhledem k používaným vyučovacím metodám nebyla zjištěna.

Průběh vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech a skupinách předmětů byl celkově hodnocen jako dobrý.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Údaje uvedené ve *Zřizovací listině Gymnázia Jana Palacha, Mělník, Pod Vrchem 3421*, č.j. OŠMS/1060/2001 ze dne 18. června 2001, jsou shodné s *Rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení* č.j. 26 201/03-21, ze dne 4. září 2003.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Zřizovací listina* č.j. OŠMS/1060/2001 ze dne 18. června 2001 včetně Přílohy ke zřizovací listině (Vymezení majetku ve vlastnictví Středočeského kraje, který se předává do správy škole ke dni 1. dubna 2001) č.j. OŠMS/1060/2001.
2. *Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení* s účinností od 1. září 2003 č.j. 26 201/03-21 ze dne 4. září 2003.

3. *Učební dokumenty pro gymnázia* s platností od 1. září 1999, učební plán gymnázia se čtyřletým studijním cyklem č.j. 20 595/99-22 ze dne 5. května 1999 s platností od 1. září 1999 počínaje prvním ročníkem.
4. *Vnitřní řád školy* ze dne 6. listopadu 2002.
5. Třídní výkazy tříd čtyřletého gymnázia.
6. Třídní knihy tříd čtyřletého gymnázia ve školním roce 2003/2004.
7. Rozvrh hodin školy ve školním roce 2003/2004.
8. Žákovské průkazy žáků čtyřletého gymnázia.
9. Podkladová inspekční dokumentace ze dne 23. dubna 2004.
10. Záznamy z pedagogických rad a z pracovních porad ředitele školy.
11. Hospitační záznamy kontrolní činnosti vedoucích pracovníků školy.
12. Plán výuky a akcí pro školní rok 2003/2004.
13. Plán výchovného poradce.
14. *Dlouhodobý záměr školy* ze dne 30 září 2003
15. *Výroční zpráva o činnosti školy* za školní rok 2002/2003.
16. Inspekční zpráva č.j. 036 21/99-3017 ze dne 25. ledna 1999.

ZÁVĚR

Personální podmínky jsou z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti zajištěny příkladně. Organizace činnosti a provozu školy je funkční. Vedení zaměstnanců má dobrou úroveň. Účinnost hodnocení zaměstnanců snižuje malá četnost hospitační a kontrolní činnosti.

Prostory školy mají velmi dobrou úroveň a odpovídají potřebám pro výuku. Odborné učebny jsou vybaveny příkladně. Kmenové třídy mají velmi dobrou estetickou úroveň, ale chybí jim prvky podnětnosti. Při výuce sledovaných předmětů, která probíhala v kmenových učebnách, vyučující málo využívali pomůcky a názorný materiál, který mají k dispozici ve svých kabinetech.

V přípravě na vyučování a následné realizaci metod a forem práce byly mezi učiteli jednotlivých předmětů výrazné kvalitativní rozdíly. Hodnocení sledovaných hodin se pohybovalo v intervalu od vynikajících po nevyhovující.

Porovnáním výsledků inspekční a kontrolní činnosti se závěry inspekční zprávy č. j. 036 21/99-3017 ze dne 25. ledna 1999 lze konstatovat, že koncepce školy má stále velmi dobrou úroveň a je ředitelem školy již písemně zpracována do několika časových úrovní. Personální zabezpečení výuky má také stále velmi dobrou až vynikající úroveň. Průměrný zůstává stav kontrolní činnosti. V oblasti průběhu vzdělávání byly opět zjištěny rezervy v oblasti malé variability forem a metod práce. Naopak velmi dobrá úroveň přetrvává v odborné oblasti sledované výuky.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Václav Skála	V. Skála v.r.
Členové týmu	Mgr. Petr Drábek	P. Drábek v.r.
	Mgr. Jaroslav Chrpa	J. Chrpa v.r.
	Mgr. Richard Spiegl	R. Spiegl v.r.

Další zaměstnanci ČŠI Marie Albrechtová, Věra Štillerová

V Rakovníku dne 1. června 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 7. červen 2004

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Miroslav Klouček, ředitel školy	M. Klouček v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. ČŠI Rakovník, Nádražní 102/II, 269 01. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2004-06-25	b6-1054/04-5102
Zřizovatel	---	---
Rada školy	---	---

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
2004-06-18	b6-1053/04-5102	Připomínky byly podány.